Skiriu Emilie'ei – be tavęs negalėčiau rašyti,
o ir nenorėčiau.

Išeikime kartu, žmogaus vaikeli,
Prie vandenų gamton laukinėn,
Fėjoms duokš ranką ir ženk,
Nes pasauly šiam raudos netyla.

WILLIAM BUTLER YEATS

*Neapsijuokite. Gerokai pasitempkite.**

WILLIAM SHAKESPEARE
„Vasarvidžio nakties sapnas“

* Viljamas Šekspyras. „Vasarvidžio nakties sapnas“. Iš anglų k. vertė Antanas Miškinis. *Raštai*, t. 4. Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1963.

ANUOMET

1471

Rožių karas

Karaliaus Eduardo veidas buvo nutaškytas purvu ir krauju, kai pamiškėje išdygo moteris. Kalavijas bejėgiškai karojo jam prie šono, karalius akimirką pastirksojo ir puolė ant kelių.

Gandai apie Kitų įsitraukimą į karą sklido nuo pat pirmos akimirkos, kai kalavijas perskrodė riteriui iš Midlandso pilvą, bet viską nuneigti juk lengviausia. Be abejo, yra įtikimų paaiškinimų dėl ūmių oro pokyčių ar avių bandų, aptiktų nudirtais kailiais ir nukapotomis galvomis. O vis dėlto tie, kuriuos močiutės buvo primokiusios niekada neiti į mišką be bugienio šakelės kišenėje, žinojo. Jau mėnesius, dešimtmečius, kartų kartas žinojo.

Kiti žaidė su mirtingųjų karais kaip tie dievai, kišęsi į žmonių reikalus Trojos kare, – vien iš smagumo.

Štai kaip jie anuomet buvo vadinami. *Kitais.*

Tiek Lankasteriai, tiek Jorkai buvo įsitikinę esą teisėti Plantagenetų dinastijos įpėdiniai. Bet šalis dviejų karalių turėti negali, o kadangi nė viena pusė nelinkusi užleisti sosto, buvo iškeltos vėliavos ir išgaląsti ginklai.

Karas buvo žiaurus, kokie būna visi karai, beprasmis ir negailestingas. Jau per pirmuosius metus visą Anglijos žemę permerkė

kraujas. Bet karas nesibaigė. Jis stūmėsi priekin kaip tie ūkininkai, būgnų ritmu varomi į skerdynes.

Įvykių tėkmę pakreipė tik Barneto mūšis. Ši istorija žinoma bet kuriam salos mokinukui. Ji iškalta marmure prie Bakingamo rūmų, pateikta viešai, kad visi galėtų ją perskaityti. Tai istorija, kaip karalienė Morijena išgelbėjo visą Angliją.

O buvo taip.

Mūšio laukas liepsnojo, karalius Eduardas jau buvo puolęs į neviltį.

Iki šiol ginčijamasi, ar ją priviliojo nevilties dvelksmas, ar kraujas, bet esmė ta, kad ji pasirodė.

Žmonės pasakoja, kad, jai žengiant per minią, visas mūšio laukas sustingo. Perregimas kaulo baltumo suknelės šleifas vilkosi žeme, rinkdamas nukritusius lapus. Jos plaukai buvo onikso juodumo, o akys dar juodesnės. Oda pamėkliškai balta, aštrūs veido bruožai tokie gražūs, kad į ją pažiūrėjęs pasijusdavai it smūgį gavęs. Kai kurie vyrai susirietė ir apsivėmė, nepakėlę jos vaizdo.

Ji plaukė per mūšio lauką savo kurpaitėmis, lėtai, lyg žinodama, kad jie vis tiek jos lauks.

Eduardas puolė prieš ją ant kelių.

– Stokis, – įsakė ji, ir karalius pakluso. – Atėjau padėti.

Jo murzinais skruostais nusirito ašaros, jis linktelėjo be žodžių rodydamas kuo nuoširdžiausią dėkingumą.

Ji pasilenkė prie jo, įrėždama mūšio pelenuose ir dūmuose savo tobulą siluetą, ir kažką pakuždėjo jam į ausį.

Jųdviejų pokalbis buvo neilgas; kad ir ką ji pasiūlė, karalius tučtuojau sutiko. Tada ji išsitraukė iš juostos durklą ir perrėžė jam delną. Sandoris buvo sudarytas.

Kitoje laukymės pusėje Henrikas VI krito negyvas.

Britanija pagaliau gavo naują karalių – Eduardą IV.

Lankasteriai nudūlino namo, o Jorkų stovykloje visą naktį negeso deglai, siautulingai švenčiant pergalę.

Bet keistoji moteris to nebestebėjo. Ji jau riedėjo karieta, traukiama keturių sniego baltumo žirgų. Nėra ko gaišti, kai reikia planuoti karūnavimą.

Po dvidešimt keturių valandų ir vienos minutės Eduardas IV buvo rastas negyvas. Jis tiesiog užsimerkė ir susmuko ant žemės, lyg gyvybės giją nukirtus.

Ji Eduardui pažadėjo, kad jis taps karaliumi, bet nepatikslino, kuriam laikui.

Šitaip karalienė Morijena iš Kitų sėdo į sostą Eltamo rūmuose su giedra šypsena lūpose ir karūna ant galvos.

Visi, kas prieš ją pakėlė ranką ar kalaviją, ūmai suakmenėjo nebegalėdami pajudėti, lyg pats veiksmas būtų buvęs uždraustas.

Karas baigėsi, Britanija turėjo naują karalienę. Nemirtingą. Neįveikiamą. Nesustabdomą.

DABAR

PIRMAS SKYRIUS

Londonas, 1848-ųjų vasaris

Lidija dingusi jau aštuonias dienas, pradedu baimintis, kad mūsų tėvai vieną rytą pabudę ir mano lovą ras tuščią.

Tamsiame skersgatvyje man iš kairės kažkas sukrebžda, krūpteliu, bet tai tik žiurkė, besirausianti po atliekų krūvą.

Drebėdama slinkau per visą miestą, nepaisydama visokių priekabiautojų ir perlipdama per merdinčius elgetas. Tėvai paprastai liepia nekreipti į juos dėmesio, nes jie turi lygiai tokias pačias galimybes susiderėti su karaliene kaip ir mes visi, bet šiąnakt man sunkiau sekasi jų nepaisyti.

Mano laisvė paprastai apsiriboja pasivaikščiojimu po parką mamai už parankės arba saugiu prieglobsčiu tarp aksominių mūsų šeimos karietos sienų. Tačiau patirties trūkumą atsvėriau pasitikėjimu savimi. Tik kad dabar tasai pasitikėjimas gerokai sumenkęs, net visai nunykęs, telikęs kaulus veriantis šaltis.

Pamaniau, kad bus saugiau sėlinti pagrindinėmis gatvėmis, o ne vienai klaidžioti po aklinai tamsų Haid Parką, tačiau vieną kartą per klaidą įsukusi į vingrią šoninę gatvelę beviltiškai pasiklydau. Čia net gatvės žibintai prigesę. Vasario šaltukas pritvinkęs anglių dulkių, temdančių ir taip blausią žibintų šviesą. Nusismaukiu apsiausto gobtuvą ir užverčiu galvą į dangų,

mėgindama susigaudyti, kur esu. Šiaurėje turėtų būti Kasiopėja, bet žvaigždės pernelyg blankiai spindi, kad galėčiau tiksliai pasakyti. Iš akies kampučio ištrykšta ašara paklydėlė ir nuteka į ausį.

Dienų dienas rausiausi Lidijos kambaryje, bergždžiai melsdama, kad aptikčiau kokią užuominą apie jos netikėtą dingimą. Atrodo, lyg ji būtų išgaravusi į niekur, bet atsisakau su tuo susitaikyti.

Šiąnakt mamai su tėčiu ir mūsų menkai saujelei tarnų nuėjus gulti, užsimečiau apsiaustą, apsimuturiavau storiausiu tėčio šaliku ir nėriau į naktį.

Galbūt aš – narsuolė kaip tie kilniaširdžiai meilės vedami riteriai iš pasakų, kurias mudvi su Lidija skaitydavome vaikystėje, o galbūt tik noriu pajusti ką nors kita nei klaikų siaubą, kamuojantį mane nuo pat sesers dingimo.

Policija sako, kad ji veikiausiai pabėgo ir slapta susituokė arba mirė, bet aš netikiu. Jei būtų ketinusi slapčia susituokti, būtų man pasakiusi, o jei būtų mirusi, tikrai būčiau pajutusi. Nieku gyvu negali būti, kad mano sesers širdis liaujasi plakusi, o aš toliau gyvenu kaip niekur nieko.

Iš burnos pūsčiodama garą, kertu dar vieną skersgatvį. Pagaliau atpažinusi, kur atsidūriau, atsidūstu iš palengvėjimo.

Netoliese it didžiuliai nasrai stūkso Kensingtono rūmų vartai, jiems iš kraštų juoduoja karalienės sargybinių šešėliai.

Perbraukiau nykščiu per vėsią grandinėlę, nugrūstą giliai apsiausto kišenėje, – savotišką talismaną. Reikia elgtis gudriai: galbūt vėl apeiti aplink Haid Parką ir įsmukti pro galinį įėjimą. Man nereikia nusigauti iki rūmų – tik iki juos supančių medžių. Kojos auliniuose batuose pastirusios, bet turiu žingsniuoti kaip niekur nieko, kad mane jau išvydusiems sargybiniams nepasirodyčiau įtartina.

Kai mudvi su Lidija buvome mažos ir mūsų šeima dar turėjo sodybą Oukame, vasaras leisdavome miškuose gaudydamos varles arba iš lapų statydamos namelius ančiukams. Nubrozdintomis kojomis, šakelių prisivėlusiais plaukais namo parsirasdavome tik patekėjus mėnuliui ir išsibudinus šikšnosparniams. Įsmukdavom pro virtuvės duris, kad negautume pylos nuo mamos ir kad mudvi pasitiktų nuolaidžioji senutė virėja – ponia Ozborn, seniausias mano pažįstamas žmogus. Tvarstydama mums kojas ir slapčia vaišindama citrininiais ledais, ji pasakodavo visokiausias istorijas. Labiausiai iš jų mums patikdavo pasakos apie Kitus.

Ji mums skaitydavo iš senos knygos, aplenktos apspurusiu šalavijų žalumo audiniu ir apsitrynusios ties kampais. Mane labiausiai žavėdavo pasakojimai apie fėjų duris. Pasakose tam tikru metu atsirasdavo koks gudragalvis žmogus, kuris ant slenksčio padėdavo jam brangų daiktą, ir Kiti būdavo priversti atverti perėjimą tarp jų ir mūsų pasaulių, paprastai slepiamą senuose gumbuotuose medžiuose.

Melste meldžiau Lidiją kartu šitai išmėginti. Mudvi aptikom kresną skroblą ir įduboje prie jo šaknų padėjome savo vienodus kūdikiškus vėrinius, tik ant vieno buvo užvertas pakabutis iš perliuko su raide *L*, o ant kito – su raide *A*. Jie jau buvo per trumpi mūsų, didelių mergaičių, kaklams, bet vis dar kabojo užmauti ant mūsų lovų rėmo skersinių. Visą likusią dieną spirgėjau iš nekantrumo, vis dirsčiodama pro langus, karštligiškai trokšdama bent užmatyti Kitą.

Išaušus rytui, mudvi su Lidija nuskuodėm per rasotą žolę ir sukišom putlias rankeles į purvą po medžiu. Vėrinių nebebuvo. Pašokau ir suspigau iš džiaugsmo taip garsiai, kad net mama išėjo į sodą ir paklausė, ko jai varau galvos sopulį. Viską jai

papasakojau. Netarusi nė žodžio, ji numynė į virtuvę ir privertė ponią Ozborn sudeginti knygą apie fėjas. Man tebuvo šešeri, tada dar nežinojau, kad neteisėta laikyti tokį daiktą. Praverkiau ištisas dienas.

Po metų aptikau Lidijos vėrinį paslėptą jos spintos gilumoje. Būdama pora metų vyresnė, ji atsistojo įsisprendusi rankomis į klubus ir išrėžė, kad jau metas man nusikratyt tokių leliukiškų dalykų kaip tikėjimas magija. Tai buvo pirmoji iš jos trijų didžiųjų išdavysčių.

Ji išmovė iš kambario man nespėjus paklausti, kodėl mes neradome antro vėrinio – o dar ar ir ji tą naktį mačiusi vyro siluetą prie medžių.

Gatve prašvilpia ledinio vėjo gūsis ir sušiaušia nuvytusių lapų sūkurį. Mano šviesios garbanos pasiplaiksto aplink veidą, tvirčiau susiaučiu apsiaustą prie kaklo.

Tose istorijose iš ponios Ozborn knygos buvo pasakojama apie Angliją, kurioje laisviausiai šmirinėjo Kiti. Karalienė Mora mus įtikino, kad ji ir jos sūnus – vieninteliai dabar čia gyvenantys jų rasės atstovai, bet jie juk iš kažkur atėjo, o durys, kad ir užrakintos, gi gali būti darkart atvertos. Negaliu nusigauti į Šiaurę, į mūsų senąją sodybą Oukame, ar į Barneto mūšio atminimo lauką, bet jei tokios durys yra ir Londone, argi jos būtų kur kitur, jei ne medžiuose aplink karalienės rūmus? Negaliu nepamėginti.

Kiek pagrįžusi pasiekiu viešąjį įėjimą į parką, kur sekmadieniais nusidriekia sandorių prašytojų eilės. Medžiai stūkso tamsoje it šmėklos, neatskiriami vienas nuo kito. Nė vienas jų neatrodo ypatingas, tad teks pasirinkti atsitiktinai. Sugniaužiu kišenėje vėrinį.

Tamsoje krusteli šešėlis.